

NAJČÍTANEJŠIA FRANCÚZSKA AUTORKA POSLEDNÝCH ROKOV
S MILIÓNMÍ PREDANÝCH VÝTLAČKOV

Aurélie Valognes

ČEREŠNIČKA NA TORTE

Ljndeni

Čerešnička na torte

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Aurélie Valognes

Čerešnička na torte – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

ČEREŠNIČKA
NA
TORTE

Aurélie Valognes

ČEREŠNIČKA
NA
TORTE

Ljndeni

Aurélié Valognes: La cerise sur le gâteau
« LA CERISE SUR LE GATEAU » by Aurélié VALOGNES
© Mazarine/Librairie Arthème Fayard, 2019
Cover design © Lucia Lukáčová, 2022
Translation © Jarmila Pospěchová, 2022
Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2022

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie
sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania
v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom
bez písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-2978-9
ISBN e-knihy 978-80-566-3240-6 (1. zverejnenie, 2022) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-566-3241-3 (1. zverejnenie, 2022) (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-566-3239-0 (1. zverejnenie, 2022) (ePDF)

Je ľahšie milovať ľudstvo než svojho suseda.

Eric Hoffer

LETO 2016

DETI VŽDY POVEDIA PRAVDU

Bernard bol majstrom sveta vo vyhýbaní sa rodinným povinnostiam. Vždy keď od neho niekto niečo chcel, zrazu záhadne zmizol – doslova zmizol – a tváril sa, že je neviditeľný. Bol schopný na poslednú chvíľu odkiaľsi vypriať pracovnú zámienku, len aby sa nemusel podieľať na rodinných záležitostiach. A keď zazneli slová ako *choroba*, *pohreb* či *treba postrážiť deti*, svoje umenie vypariť sa dotiahol do dokonalosti.

Jeho manželka Brigitte, naopak, žonglovala s nečakanými udalosťami ako s hrncami, v ktorých denne pripravovala množstvo rozličných jedál, aby nakrmila hladných členov svojej svorky. S obdivuhodnou šikovnosťou sa jej darilo byť dobrou učiteľkou a zároveň naplňať rodičovské povinnosti. Tak tomu bolo aj vtedy, keď jej neveste Alice zomrela matka. Alice ju vtedy poprosila, či by jej počas pohrebu mohla postrážiť malú dcérku Charlotte.

Alice smrť matky zdrvila, no v tej chvíli sa musela navyše postarať o mnoho vecí. Zorganizovať pohreb v Bordeaux, síce blízko Brigitte a Bernarda, no ďaleko od ich parížskeho bydliska, a to s manželom na služobnej ceste, ktorý sa nemohol vrátiť zo dňa na deň, a bez akejkoľvek inej pomoci. Otca nikdy nepoznala a súrodencov nemala.

Keď vošla k svokrovcovi, malá Charlotte bola schúlená v jej náručí a držala sa jej ako kliešť.

– No tak, rozlúč sa s mamičkou, zlatko. Musím už ísť. Ďakujem za všetko, Brigitte. Si anjel. A buďte poslušné: žiadne sladkosti, žiadna telka ani počítač, – prikázala Alice a zhlboka sa nadýchla, aby nabrala odvahu pred náročným dňom, ktorý ju čakal.

Vzadu v aute spal spánkom spravodlivých šesťročný Paul. Chlapček nemienil za žiadnu cenu nechať svoju smutnú mamu samu a chcel sa so starou mamou rozlúčiť na jej poslednej ceste. Brigitte nežne pobozkala schúleného chlapčeka na líčko a objala nevestu.

– Šťastnú cestu, Alice. Nerob si starosti, budeme so Charlotte poslušné. Ak ti ešte môžem nejako pomôcť, daj mi vedieť.

Malá Charlotte sa rozplakala, hlas sa jej triasol a nijako sa nedala utíšiť. Plyšiaka mala celého mokrého od slz. Brigitte sa tešila, že bude mať štvorročnú vnučku na chvíľu pre seba. Mala na malú Charlotte slabosť: veľké zvedavé očka, buclaté ružové líčka a svetlé gaštanové vlasy, rovnako neskrotné ako samotné dievčatko – to všetko jej pripadalo roztomilé.

– Srdiečko, neplač! Mamička sa zajtra vráti. A my dve si to spolu užijeme. A okrem toho, vieš, že to tam nebude nijaká zábava – bude to rozlúčka s babkou.

Malú viac rozplakalo to, že nebude s mamou, ako to, že prišla o babku. Už päť minút úpenlivo kvíli-la. Život Brigitte naučil, že nielen vtipy sú najlepšie krátke, ale aj slzy. Potrebovali nejaké rozptýlenie. A to okamžite.

– Pod', dáme si šálku horúcej čokolády a urobím ti tvoj obľúbený chlebič. Ten, čo máš najradšej! – žmurkla na Charlotte.

– Myslíš ten dvojitý chlebič? A s kopou masla a džemu úplne všade, aj v dierkach? – začala sa zrazu zaujímať Charlotte.

– Presne ten! – potvrdila Brigitte. – S džemíkom, ktorý sme spolu minulý rok robili.

– Tak to si dám. A kde je starký? – vyzvedala Charlotte a pozorne prehliadala každý kút v dome.

– Predsa v práci, – pripomenula jej Brigitte.

– Čo tam tak dlho robí? Nikdy tu nie je... – vzdychlo si dievčatko.

Brigitte si pomyslela: *Mne to hovor.* So šibalským úsmevom Charlotte pošepala:

– Máš pravdu, ale vieš, čo sa hovorí: *keď kocúr nie je doma, myši majú bál.*

Charlotte zhltna koniec chleba s ríbezľovým džemom, pričom si pochtivo zababrala ústa, a potom sklzla z kolien starej mamy, ktorá jej zapletala vlásy.

– Nie som smutná, starká, mala som babku rada, dávala mi veľa cukríkov, ale pichala ma na brade. A stále sa vypytovala, do ktorej triedy chodím. A dookola opakovala: *Ty si ale vyrástla!* Bolo to otravné.

Po smútku a hlade už očividne nebolo ani stopy. Charlotte odbehla do obývačky. Strčila hlavu do cestovného kufra, ktorý jej Brigitte zniesla z povaly, a zvedavo sa v ňom prehrabávala. Pred jej príchodom si Brigitte lámala hlavu, akú novú zábavu má vnučke nachystať, aby im prešiel čas, no malá sa očividne rozhodla pre

zaprášené poklady, ktoré nadchýnali aj predchádzajúce generácie.

– Starká, čo je toto?

Charlotte vytiahla vytáčací telefón. Podobné *retro veci* rozšírili zbierku starých harabúrd len nedávno.

– To je predsa telefón, srdiečko!

– Ale prečo je na ňom šnúra? – nechápala dievčinka.

– Pretože kedysi mali všetky telefóny šnúry.

Charlotte sa na chvíľu zamyslela.

– Starká, a ty si zažila aj vojnu?

– Nie.

– A dinosaury? – pokračovala Charlotte vo svojich úvahách.

Brigitte takmer zabehlo.

– Nie, ani dinosaury. Taká stará predsa nie som. Ešte nedávno som bola také dievčatko ako ty.

– To naozaj? – neverila Charlotte.

Brigitte ju pobožkala, vstala a podišla ku knižnici.

– Počkaj, ukážem ti fotky. Kam som len dala ten album?

– Ty nemáš fotky v mobile? – skúsilo dievčatko.

– Daj mi ho, pohľadám ti ich, viem, ako sa to robí.

Brigitte sa usmiala. Pohľadom prebehla prepchaté poličky, potom vybrala dva hrubé zakladače a znova si sadla k vnučke, ktorá čakala s plyšiakom na kolenách. Očividne tvorili neoddeliteľnú dvojicu.

Brigitte otvorila starší album a ukázala na čiernobiely, rokmi zažltnutú fotografiu.

– Aha, tu som ja, keď som mala asi toľko rokov čo ty.

Odlepila fotografiu, obrátila ju a prikývla.

– Áno, tu mám štyri roky.

– Si ostrihaná ako chlapec, – vyhlásila skepticky Charlotte. – Veľmi ti to teda nepristane. Ja mám dlhšie vlasy.

Dievčatko džavotalo o všeličom a nakoniec sa naklonilo k Brigittinmu uchu.

– Starká, dala by si mi cukrík, prosím tá? – žobronila a roztomilo sa na babku usmiala.

Takémuto nájazdu Brigitte neodolala, rýchlo podľahla a okamžite zahodila za hlavu pekné sľuby, ktoré pred chvíľou dala svojej neveste.

– Dobre, ale maminke ani muk.

Vybrala zo škatuľky na konferenčnom stolíku gumového krokodíla, podala ho Charlotte a potom vzala druhý album.

– Aha, a tu máme fotky, ktoré tá isto budú zaujímať viac. Na týchto je tvoj ocko Nicolas, keď bol malý. Tu ho učím bicyklovať sa a tu zasa prvý raz plával. Pozri, má plávaci pás, ale žiadne rukávniky: chcel sa ešte poistiť, keby niečo. A tu je, keď mu vypadol prvý zub.

Charlotte bola naplno zahľbená do obrázkov z iných čias, keď jej ocko bol ešte dieťa a ona nebola na svete, keď si zrazu uvedomila, že tu niečo nesedí.

– A čo starký? Prečo nie je na žiadnej fotke?

– Pretože bol málokedy s nami. Vieš, že starký veľa pracuje, – pokúšala sa vysvetliť Brigitte.

– Tak tá jeho práca ho asi nerobí veľmi šťastným. Skoro vôbec tu nie je, a keď je s nami, stále je podráždený. Vlastne... aj môj ocko je taký.

Brigitte by s malou nemala problém súhlasiť, čo sa týka jej manžela, no prekvapilo ju, že jej syn je na tom podobne.

– Naozaj? A pritom tvoj ocko bol také veselé dieťa! Poslúchať veľmi nechcel, no nikdy sa nestážoval. Vždy bol za každú hlúposť.

– Jedol aj cukríky? – zaujímala sa Charlotte, v nádeji, že sa dozvie o ockovi nejaké pikošky.

– A koľko! Síce potajomky, no ja som to vedela... – pošepala jej Brigitte.

– A táto pekná pani, to je kto? – spýtala sa Charlotte a ukázala na ženu, ktorá sa s Nicolasom smiala na plné hrdlo.

Brigitte najprv nepochopila otázku, no potom jej to došlo a odpovedala:

– To som predsa ja!

Charlotte sa rozosmiala.

– Ha-ha, starká, ty si vždy také zábavná! Stále si robíš žarty! Neuveriteľné! Čo povieš, Maznáčik, so starkou je fakt sranda, že?

Plyšový zajko neprotestoval. Na fotke mala Brigitte o štyridsať rokov menej a podobnosť s dneškom zjavná nebola. *Deti vždy hovoria pravdu!* pomyslela si a vzala mobilný telefón, na ktorom jej práve cinkla ememeska.

– Aha, správa od mamičky. Pozrieme sa. Čo to je? – čudovala sa Brigitte, keď oddialila mobil, aby na obrázok lepšie videla.

– Aká malá plechovka, starká! – komentovala Charlotte znalecky a pritísila sa bližšie k telefónu.

– Prepánajána, prečo mi tvoja mama posielala čosi také? – zamračila sa Brigitte pri pohľade na pohrebnú urnu.

– Čo to je? – dumala dievčinka.

Brigitte na chvíľu nevedela, čo povedať.

– To je tvoja babka, – vypadlo z nej napokon.

Charlotte sa poškriabala po hlave.

– Babka? Kde?

– V tej plechovke.

– Ty si ale poriadne vymýšľaš, starká, tam by sa predsa nezmestila! – namietla Charlotte vážne.

– Ale áno, zlatko, pretože... starkú... no... spáli-li, – priznala nakoniec Brigitte, ktorá robila, čo moh-la, aby to malej vysvetlila.

– Aha, tak dobre.

Malá dostala odpoveď a očividne bola spokojná. Brigitte chcela odložiť telefón a ukončiť tento rozhovor, ktorý bol pre ňu nepríjemnejší ako pre vnučku, no vtom sa na displeji zjavila ďalšia fotografia a pri nej správa pre Brigitte, ktorú si nestihla ani prečítať, lebo sa o ňu zaujímala už aj Charlotte.

– Čo to tam robia? – naklonilo sa dievčatko nad telefón, ešte skôr ako tak stihla urobiť Brigitte.

– Zrejme ju vkladajú do zeme.

– A prečo?

– Neviem, srdiečko... Počuj, čo keby sme si prečítali rozprávku? – dodala Brigitte a rýchlo mobil opäť zamkla.

Vybrali si knižku *Malé ženy*. Charlotte milovala príbeh štyroch sestier. Ktovie prečo, veď nemala sestru, iba

protivného brata, ako hovorievala. Každú chvíľu prerušovala čítanie a vypytovala sa:

– A ty máš ktorú sestru najradšej, starká?

– Asi Jo. A ty, srdiečko?

– Aj ja, ale ja by som si nikdy neostrihala vlasy kvôli peniazom. Dala by som im maminu kreditku. Starká, dnes sa pred spaním nemusím okúpať, však?

– Dobre, nemusíš, ale mame to nepovieme, dobre?

– Dobre. A odteraz čik-čik a ústočka mám zamknuté, – povedala Charlotte.

Na druhý deň ráno sa Charlotte rýchlo umyla a zhltna obrovskú porciu chlebíka s ríbezľovým džemom, ktorý jej Brigitte nachystala.

– Ty si nedáš, starká? Tvoj džemík je vynikajúci! – pochválila ju Charlotte, s tváričkou umazanou od červeného ovocia.

– Nie, akosi nie som hladná, mám v hrdle dáku hrču, – priznala sa jej Brigitte.

– To poznám, – chápavo prikývlo dievčatko s plnými ústami. – Hra na doktorku mi ide najlepšie zo všetkých.

– Naozaj? Tak, pani doktorka, čo mi je? – spýtala sa Brigitte.

Charlotte vzala kávovú lyžičku, priložila ju pacientke na hrdlo a oznámila diagnózu:

– To je klasický prípad: máte ohryzok!

– Ohryzok? Ste si istá, pani doktorka?

– Samozrejme! Taká hrča v krku sa volá ohryzok. Všetci ockovia to majú.

Brigitte smutne našpúlila pery. Charlottina diagnóza bola správna, až na jeden detail.

– Veď ja nie som muž...

– Aj babka mala fúzy a tiež nebola muž... V medicíne je všetko možné, – uzavrela dievčinka a zviezla sa zo stoličky. – Počujem nejaké auto, idem sa pozrieť, či sú to mama a Paul.

– Čosi na tom bude, – zašomrala Brigitte pod ťarchou argumentov svojej vnučky.

Aj keď sa Brigittina diagnóza nepotvrdila, už toho na ňu bolo akosi priveľa. Utrela si do zástery slzy a potom sa vybrala za vnučkou, ktorá sa na špičkách opierala o parapetnú dosku a sledovala, ako jej matka parkuje auto. A potom sa obe vybrali privítať návštevu.

Keď Brigitte a Charlotte vyšli von, Paul sa vrhol starej mame do náručia a ona sa potešila, že tentoraz nespí. Alice a deti mali pred sebou ešte dlhú cestu do Paríža a nemohli sa zdržiavať. Nevesta svokre ešte raz poďakovala, srdečne sa objali, potom Alice vložila Charlottin kufrík do kufra auta a slúbila, že cestou bude dodržiavať pravidelné prestávky a zavolá, keď prídu domov.

Brigitte vnučku naposledy pohladila a Charlotte povedala:

– Ale, starká, veď si celá slaná! Prečo plačeš? O dva mesiace predsa znova prídem na prázdniny.

A trochu uslintane jej pošlepla do ucha:

– Nechala som ti v kuchyni prekvapenie. Maj sa tu dobre, starká!

Brigitte so zahmlenými očami sledovala, ako auto odchádza. V kuchyni na kockovanom obruse objavila

slúbené prekvapenie: špeciálny toast s maslom a džemom. A vedľa neho krásnu kresbičku, na ktorej boli lietajúce cukríky, štyri sestry a... *malá plechovka*. Kresbička s ich spoločným tajomstvom, ktoré si nechajú len pre seba.

Ubehlo dvadsaťštyri hodín a krásne chvíle s vnučkou sa skončili. Brigitte sa tešila na ďalšie stretnutie, no tentoraz sa rozhodla, že to nenechá na náhodu. Z vrec-ka zástery vybrala poslednú spomienku na dievčatko. Maznáčika.

Byť babkou predsa znamená urobiť občas aj niečo bláznivé.

MLADOSŤ, VPRED!

Keď sa Brigittin manžel vrátil z pracovného seminára, na ktorom, samozrejme, nemohol chýbať – údajne šlo o *otázku života a smrti*, ako sám tvrdil –, jeho dom vyzeral, akoby sa cezeň prehnalo tornádo. Bernard, ktorý bol zvyknutý na to, že všetko je vždy v bezchybnom poriadku – interiér, záhrada, oblečenie –, bol zdesený. V hlase mu znelo mierne podráždenie:

– Brigitte! Kde si?

– V obývačke, – ozvala sa jeho žena slabým hlasom.

Bernard a empatia – to bol hotový oxymoron. Starostlivosť o ostatných si vyžadovala čas a ten Bernard nikdy nemal. Utekal, ponáhlal sa a s rodinnými „informáciami“ narábal ako vo svojej profesii: s odstupom a selektívne, bez osobnej účasti, ani mu len nenapadlo, že ostatní by veci mohli vnímať inak ako on. Hoci mal nadpriemerný inteligenčný kvocient, jeho emocionálny kvocient rokmi klesol nebezpečne nízko. Nevšímal si, že Brigitte sedí schúlená na pohovke a tvári sa zmätene, a pokračoval vo výsluchu:

– Čo sa tu stalo? Cunami?

– Veď vieš, že som tu mala Charlotte, – povedala Brigitte a vstala, aby ho pobožkala.

– Tá to tu riadne prevetrala, – poznamenal Bernard a v nemom úžase pozeral na hračky rozhádzané okolo kufra.

Chvíľu rozmýšľal a potom mu čosi zišlo na um.

– A prečo si ju vlastne musela opatrovať?

– Pretože Alice práve zomrela mama, – pripomenula mu Brigitte najpokojejšie, ako vedela.

Celý život strávila tým, že manželovi dookola vysvetľovala tie isté veci, jemu to však šlo jedným uchom dnu a druhým von.

– Aha, už si spomínam. A rozhodli ste sa nechať tu takýto neporiadok? Predtým ti to hádam pripadalo príliš upratané? – podpichoval ju a sklonil sa, aby pozbieral veci, ktoré vypadli z kufra.

Brigitte si k nemu klakla.

– Vyviedla som hroznú hlúposť, Bernard. Uniesla som Maznáčika... – priznala sa a ukázala mu plyšového zajka.

– Okamžite volám na políciu. Varujem ťa: za mreže kvôli tebe nepôjdem, – sprisahanecky na ňu žmurkol.

– Len do toho, nebojím sa väzenia. No hryzie ma svedomie. Ako som niečo také mohla urobiť? To je posledné, čo Alice teraz potrebuje, veď okrem nás nemá nikoho, kto by jej pomohol. Viem si predstaviť, v akom je stave – najmä ak dve hodiny obracia byt hore nohami a márne hľadá Charlottinho zajačika, – šepkala previnilo.

Keď boli poklady naspäť v kufri, Bernard podal svojej žene ruku a pomohol jej vstať. Potom sa odvážil opýtať:

– Ale prečo si to vlastne urobila?

– Som nešťastná z toho, že vnúčatká takmer nevidím, – odvetila Brigitte a vošla do kuchyne. – Tak veľmi som sa tešila, že tu mám Charlotte – aspoň na chvíľku. Keby si ju videl... Tak vyrástla... A rozumu má za dvoch. Ktovie, po kom to zdedila...

Brigitte zvedavo strčila hlavu do chladničky:

– Cestoviny?

– Počkaj, Paul bol s Alice na pohrebe? – čudoval sa Bernard. – Veď je ešte malý. Istotne ničomu nerozumel, chudáčik. Aspoň myslím. Áno, cestoviny s paradajkovou omáčkou, to je dobrý nápad.

Brigitte dala zovrieť vodu, no zabudla zapnúť digestor a čoskoro ich zahalila para. Po chvíľke pokračovala.

– Keby si videl Alice, má kruhy pod očami a je len kosť a koža. A Nicolas je na tom podľa všetkého rovnako. Cítim, že to takto dlho nevydržia. Potrebujú si trochu oddýchnuť a ja im chcem pomôcť, – uzavrela a oprela sa chrbtom o pracovnú dosku.

Podobné diskusie viedli dosť často. Bernard pochoopil vážnosť situácie. Brigitte nemusela nič viac hovoriť – jej manžel okamžite čítal medzi riadkami.

– Chceš ísť do dôchodku?

Jeho žena namiesto odpovede sklopila zrak, vzala nožnice, odstihla zopár lístkov bazalky a potom povedala:

– Áno, mám po krk toho, že ich vidím len dva razy do roka alebo keď je nejaký pohreb. Nechcem, aby to bol nabudúce ten môj! – rozohnila sa.

Keď videla, že jej naliehanie manželom ani nepohlo a vôbec sa nechystá s ňou súhlasiť, nasadila do boja zbraň hromadného zvädzania: oči srny so zvodnými mihalnicami, ktoré rýchlo kmitali hore-dolu. Tie sto-percentne zaberali už štyridsať rokov. Vždy.

– Ach nie, prestaň s tým svojím pohľadom zbitého psa, – vzdychol Bernard, aby sa vyhol akémukoľvek nečestnému pokusu o manipuláciu. – Rob si, čo chceš, pokiaľ sa tým pre mňa nič nezmení. Môj dôchodok je ešte ďaleko...

O ROK NESKÔR

KOCKY SÚ HODENÉ

Ako každý rok v auguste, Bernard a Brigitte k sebe do Bordeaux pozvali svojho jediného syna Nicolasa, jeho manželku Alice, vnúčatá Paula a Charlotte aj Marguerite, Bernardovu matku, ktorú Brigitte pravidelne navštevovala, odkedy bola na dôchodku.

Hostiteľka vstala od stola, aby spratala zvyšky po štyroch chodoch, ktoré uvarila na večeru. Bernarda poriadne našťvalo, keď videl, ako jeho manželka okrem bežného jedla kuchtí aj organické, bezlepkové a vegetariánske variácie, hoci on sám do kuchyne nikdy nevšiel. Brigitte bola rada, keď boli v dome hostia, a s láskou sa o nich starala. Keby od nej chceli, aby pripravila tucet jedál, ani to by jej nepadlo zaťažko. Trápilo ju skôr neutíchajúce reptanie jej manžela, ktorý sa dookola rozčuľoval:

– Veď ani nie sú alergici! Iba čo nám pridávajú zbytočnú robotu!

Bernard a Brigitte neboli typickými manželmi, niektorí pozorovatelia by dokonca povedali, že sa *k sebe vôbec nehodia*, iní, tí diplomatickejší, by povedali, že sa *doplňajú*. Ona bola pokojná, veselá, starala sa o ostatných. On bol nervózny, neustále v strese a hlavne zameraný sám na seba. Brigitte bola skala, Bernard parazit,

ktorý z nej žil. Závislý, vždy sa spoliehal na to, že s ňou prežije. Ako mušľa prilepená na útese.

Brigitte trpezlivo čakala, kým sa doje dezert, aby svojej rodine oznámila skvelú novinu. Zatiaľ čo jej manžel sa tváril kyslo a nervózne kolenom rozochvieval celý stôl, Brigitte bola nadšená ako dieťa pod vianočným stromčekom. Šesťdesiatnička chytila jednou rukou lyžičku, druhou manželovu nohu, cinkla príborom o pohár a potom si odkašľala.

– Moje drahé deti, drahá Marguerite, musíme vám oznámiť niečo dôležité: Bernard sa rozhodol odísť do dôchodku!

Nikto si nevšímal Bernardovo zavrčanie, zo všetkých strán sa ozývalo prekvapenie: *Už? A: Gratulujeme.* Všetci mu pripíjali, no on sa tváril nevrl.

Brigitte a Bernard však nepovedali celú pravdu – a síce, že odchod z práce krátko po šesťdesiatke nebol Bernardovým dobrovoľným rozhodnutím. Poslali ho do penzie. Zbavili sa ho a donútili ho odísť do predčasného dôchodku. Jednoducho ho vystrčili von zo zlatej klietky. Zbohom, pán riaditeľ! Sotva si jeho šéfovia uvedomili, že ich finančný riaditeľ sfúkol na torte šesťdesiat sviečok, okamžite spustili hon na čarodejnice. No nebola to lotéria a on si nevytiahol jackpot. Bernard by sa bez rozmýšľania upísal na doživotie známemu heslu *metro, práca, spánok*, no za odmenu dostal akurát tak dôchodcovskú zľavu na cestovnom.

– Teraz budeš mať veľa voľného času, ocko, už vieš, ako ho využiješ? – Nicolasovi v hlase zazneli obavy.

– Ešte som o tom nepremýšľal, – priznal sa Bernard.
– Ale poznáš ma, vieš, že len tak neobsedím – rýchlo sa niečím zamestnám. Nerob si o mňa starosti. Nemusíš mi vymýšľať program.

Jeho matka, deväťdesiatpäťročná Marguerite, ktorá sedela na konci stola, sa nervózne zasmiala. Všetci spozorneli. Poznala svojho syna dosť dobre na to, aby vedela, že s jeho zanovitou povahou bude odchod do dôchodku tvrdý oriešok – nielen pre neho, ale aj pre jeho okolie. Varovala ho:

– Ak celý deň presedíš v kresle, za rok ti pribudne desať rokov. Už som to zažila, Bernard.

Niekoľko desaťročí predtým bola Marguerite svedkom podobnej krízy, keď do dôchodku odišiel jej manžel Eugène. Táto kríza sa však skončila, skôr ako si stihli spoločný dôchodok užiť. Eugène zomrel.

Keď sa do pohárov nalievalo šampanské, Marguerite si spomenula, že aj ona má novinu. Odkiaľala si a všetci okamžite spozorneli. Každý vedel, že si nikdy nedávala pred ústa servítku – a rokmi mala toho na jazyku čoraz viac.

– Deti moje, keď už hovoríme o dôchodku, práve som dala pokyny na svoj pohreb. Všetko je pripravené! Radšej som to urobila sama, aby ste neodflákli aj to! – vysypala na osadenstvo.

– *Aj to?* Čo to má znamenať?! – vyhrkol Bernard, skôr než si stihol spomenúť, že pohreb Alicinej matky všetkých zaskočil.

Brigitte sa už-už chystala zavolať hostí do obývačky, no Marguerite pokračovala a narušila jej plány.

– S rakvou nebudú starosti, vybrala som si tú istú ako Bocuse. Nebola som si istá, či sa mám dať oplodniť...

– Asi myslíš *spopolniť*, mami, na deti si už trochu stará, – podpichol ju Bernard, zatiaľ čo ostatní horoko-ťažko zadržovali smiech.

– Presne to som aj povedala! – odsekla stará pani, hoci si naplno uvedomovala, že sa pomýlila. – A potom že vraj zle počujem alebo strácam rozum! – pokračovala vyčítavo.

– Čo je to *spopolniť*? – zaujímala sa Charlotte a ani na chvíľu jej nezišlo na um, že tento rozhovor má niečo spoločné s nedávnym odchodom starej mamy.

– Choď sa hrať na povalu so svojím bratom, zlatko, – povedala jej Alice.

Dievčatko vybehlo po schodoch. Štyria dospelí okolo stola zaskočene mlčali. Akosi stratili reč. No najstaršia členka rodiny bola vo švungu.

– Hudbu predsa len nechám na vás. Len, prosím vás, žiadny organ v kostole, ale skutočný klavír. Niekedy počujem hlupákov hovoriť: *Nerobte si prípravy na pohreb, nechajte to na živých, je to pre nich lepšie!* Akí sú naivní! Veď kto by mal chuť zaoberať sa takými vecami? Keď to príde, nikto nemá náladu myslieť na detaily, však, Alice? Takto vám ušetrím robotu a poviete si: *Bola by spokojná, urobili sme všetko tak, ako naplánovala.* Život mi síce nevyšiel vždy podľa plánov, ale na smrti si veru dám záležať.

Alice, spočiatku dosť napätá, už nevládala potlačiť úškrn – a vzápätí sa aj Bernard, Brigitte a Nicolas začali nervózne smiať.

Marguerite mala vždy talent prekvapiť ich, keď to najmenej čakali.

– Pripravila som vám aj pohrebnú reč, teraz vám ju ešte nedám, ale keby niečo, je u právnika. Najlepšie by bolo, keby ste tým poverili niekoho, kto bude pri jej čítaní aj plakať. Bernard, také veci treba brať do úvahy! – fľochla Marguerite na syna a podala mu prázdny pohár od vína, pričom si vôbec neuvedomovala chlad, ktorý sa medzitým okolo nej rozhostil.

Charlotte a Paul pribehli k stolu, aby si uchmatli posledné kúsky jogurtového koláča.

– Môžem si dať džem od mamy rebelky? – spýtal sa Paul.

– Akej *mamy rebelky*? – spýtali sa jednohlasne Brigitte s Marguerite.

– *Mi-ra-belka*, ty truľo, – opravila ho Charlotte, ktorá bola odjakživa múdrejšia ako jej starší brat.

– Tak ideme niečo hrať, či ako? – rozčuľovala sa Marguerite a náhle vstala od stola. – Už nemám pred sebou celý život. Keď sme sa tu takto zišli celá rodina, využime to.

Madžong bola ich obľúbená hra. Deti sa usadili, aby pozorovali dospelých, ktorí sa – okrem Brigitte – pripravovali s odhodlaním víťaza. Paul sa spýtal, či by nemali nechať prababičku vyhrať – tak ako Charlotte. Alice mu povedala, že to nebude treba. Bernard dostal čestnú úlohu rozdávať kamene pre štyroch hráčov.

– No tak, Bernard, snaž sa trocha! Nevieš mi posunúť čosi lepšie? – hnevala sa prababička na každý kameň, ktorý sa k nej dostal.

Marguerite iba vzdychala, nadávala a klopkala prstami po stole, zakaždým keď hráč vyhodil kúsok, po ktorom túžila, a nemohla si ho vziať.

Netrpezlivo sa ošívava už niekoľko minút, keď konečne vykrikla:

– Madžong! Zasa som vyhrala! – tešila sa s úsmevom od ucha k uchu.

Nasledovali štyri hry a zakaždým to bola Marguerite, kto na svojom stojane najrýchlejšie zhromaždil víťaznú kombináciu. Mala neuveriteľné šťastie, čo jej spoluhráčov poriadne dráždilo. Najmä Bernarda, ktorý sa tváril, akoby mu uleteli včely.

– Už s tebou nehrám, mami! Máš potvorské šťastie!

– Tak sa zahrajme na doktora, starký, – navrhla Charlotte, ktorá sa otrávene prehrabávala v mobilných telefónoch svojich rodičov a nevedela sa dočkať chvíle, keď dospelí dohrajú.

– Prepánajána, len to nie! V mojom veku je nášteva lekára ako ísť do kasína – vždy mám pocit, že hrám ruskú ruletu.

– Nechaj starkého na pokoji. Má zlú náladu, lebo prehral, – povedal Nicolas.

– A s vekom sa to iba zhoršuje, – dodala rýchlo Brigitte. – Poďte mi pomôcť s kávou.

Po návrate z kuchyne s pariacimi sa šálkami kávy, ktorú pripravila pomocou svojho nového kávovaru na kapsuly, prichytila Brigitte Bernarda s nosom prilepeným na telefóne, hoci v jej neprítomnosti mal za úlohu viesť konverzáciu. Pohládila ho po ruke a vibrujúci mobil mu zhabala.

– Ale to je naliehavé, musím to vziať, – bránil sa Bernard.

– Ale prosím ťa, v sobotu večer? – pokarhala ho Brigitte. – Bernard, ty predsa nie si lekár a pochybujem, že by ti naliehavo volali kvôli nejakej maskare. Venuj sa svojej rodine, nemáme ju tu každý deň.

Ich šuškanie však nikomu neuniklo. Už aj tak si všetci robili starosti o tohto vorkoholika, kráľa kalkulačky, ktorý sa bude musieť zaobísť bez svojej práce. V kozmetickej firme strávil celý svoj profesionálny život, nastúpil tam ako stážista a postupne stúpil po kariérnom rebríčku, až to nakoniec dotiahol na pozíciu finančného riaditeľa – pod vedením samotného Godarda, generálneho riaditeľa. Jeho firma produkovala viac než len šampóny – stala sa základom jeho existencie. Bernard už ani nerozmýšľal o tom, či pracuje pre to, aby žil, alebo žije pre to, aby pracoval.

– Varujem ťa, Brigitte, ten mesiac, čo mi zostáva, plánujem pracovať naplno!

– Najmä ak je to posledný mesiac tvojho života, – zavtipkoval polovážne Nicolas.

Na jeden dúšok vypil bezkofeínovú kávu a dodal:

– Ideme už spať, sme unavení. Dobrú noc! Uvidíme sa zajtra. A ešte raz ti gratulujem, ocko!

Nicolas vedel, že v noci nezažmúri oka a bude premýšľať, čo bude s otcom ďalej. V hĺbke duše sa obával, že jeho otec, nepoučiteľný vorkoholik, to nezvládne.

Pokiaľ išlo o Alice, hoci sa v živote riadia mottom *čím menej svokra vidím, tým lepšie*, mladá žena mu nepriala nič zlé. Len by sa podľa nej mal nad sebou zamyslieť:

vždy dával práci prednosť pred svojou rodinou – vrátane svojho syna, jej manžela Nicolasa, a ich detí Charlotte a Paula. Alice sa na všetkých frontoch usilovala dokonale zvládať úlohu modernej ženy a matky a často ju to stálo množstvo síl, preto svokrovi v hĺbke duše zazlievala, že jednoducho hodil všetky domáce povinnosti na Brigitte a tváril sa, akoby bol stredobodom vesmíru.

Švokor a nevesta mali za sebou dosť problematickú minulosť. On jej vyčítal, že je feministka, ona jemu, že je sebec. V súkromí si navzájom dali prezývky zo živocišnej ríše – on ju nazýval dračicou, ona jeho jazvecom.

– Dobrú noc, Bernard, a ešte raz blahoželám k odchodu do dôchodku, – rozlúčila sa Alice. Potom šepla manželovi: – Bude to masaker!

– Aj ja sa idem vystrieť. Odvahu, Brigitte! – lúčila sa Marguerite veselým hlasom.

– Ach, to zvládnem. O dve minúty bude všetko v umývačke. Tak dobrú noc!

– Nemala som na mysli tie riady... – potľapkala ju Marguerite po pleci a odišla.

KABRIOLET NA DÔCHODOK

O pár minút neskôr Bernard, spokojne uvelebený v kresle, pozeral na Brigitte, ako chodí sem a tam medzi kuchyňou a obývacou izbou, upratuje a prestiera stôl na raňajky. Nemohol si odpustiť dobre mienenú radu:

– Mala by si si zjednodušiť život v domácnosti, Brigitte. Zakaždým keď príde rodina, je to tu ako na fronte.

– Ale veď mňa to teší – a ty nepohneš ani prstom, takže sa nestaraj, – uzemnila ho Brigitte.

– No len aby ti raz náhodou nezišlo na um zapriať ať aj mňa. Ale to ti vravím hneď: so mnou nerátaj, – vyhlásil Bernard v nádeji, že sa týmto vyhlásením raz a navždy zbaví akýchkoľvek domácich povinností, ktoré by mu mohli teoreticky hroziť.

Brigitte, s podnosom naloženým džemami a medom, prudko zastala. Potom tresla tácku na stôl a využila príležitosť.

– Máš úplnú pravdu, už som o tom rozmýšľala. Čo keby som napríklad kúpila na vysávanie nejakého pekného dysona? – navrhla. – To by mohlo...

– Zbláznila si sa? Vieš, koľko taký vysávač stojí? – Bernard sa takmer zadusil, nakoniec radšej vstal a odniesol do kuchyne škatuľku s čajom na raňajky, ktorú Brigitte práve položila na stôl v obývacej izbe. – Radšej

si kúp poriadnu drevenú metlu, to je niečo! Minule som takú metlu držal v ruke, poviem ti, tá rúčka je taká mäkká! Radosť ju používať, normálne som na to dostal chuť. Vieš čo, poďme radšej spať, som unavený, už len keď sa na teba pozerám, – dodal, pokúšajúc sa o vtip, no okamžite ho schladil vražedný pohľad jeho ženy.

Keď si Brigitte umyla zuby a obliekla pyžamo, vklzla pod perinu vedľa manžela a ten ju začal podpichovať.

– Napríklad, čo keby sme nemali na každej posteli v dome štyridsať vankúšov...? – poznamenal a ukázal na všetky malé vankúšiky, ktoré sa váľali po zemi okolo nich.

Odkedy Brigitte odišla do dôchodku, mala v živote dve vášne: bielizeň a vankúše. Zagánila na neho a ani sa neobťažovala s odpoveďou.

– Dobrú noc, Bernard, – povedala, pobožkala manžela a otočila sa na druhý bok s jedinou túžbou: čo najskôr zaspať.

Bola vyčerpaná.

Bernard, ktorý za deň krížom slamky nepreložil, nebol nijako zvlášť unavený. Začal rozprávať, akoby jeho manželka bola samé ucho, na tému, ktorá mu už pár dní vrtala v hlave.

– Čo keby som si kúpil kabriolet...? Z druhej ruky, samozrejme, – spresnil lakomec, ktorý len pred chvíľou odmietol investovať do supermoderného vysávača.

– So strešným oknom? – obrátila sa k nemu Brigitte, aby zistila, či to myslí vážne.

– Ale prosím tá! Ozajstný kabriolet – so skladacou strechou, – pohoršil sa Bernard.

– Veď ti na ňom odfúkne aj tie posledné vlasy, čo ti zostali! – zavtipkovala Brigitte, potom ho druhýkrát pobožkala a zhasla nočnú lampu aj na Bernardovej strane.

No Bernard na ňu v tme nahnevane fľochol a pokračoval v monológu.

– Je to zvláštne, ale teraz, keď sme obaja na dôchodku, mám pocit, že u nás bude rodina pečená-varená! A to sa mi vôbec nepáči, – vyhrkol, očividne namrzený.

– Len nepreháňaj. Určite sa nestane, že nás každú chvíľu nečakane prepadnú, veď my sme v Bordeaux a oni v Paríži. A okrem toho sú natoľko pracovne vyťažení, že nemajú ani chvíľu voľna. Nečakané návštevy nám od nich určite nehrozia. No poviem ti úprimne: ja by som chcela tráviť viac času s vnúčatami.

– To ty ich k nám stále pozývaš, mne vôbec nechýbajú. Každopádne im nerozumiem: tí krpci sú stále nalepení na obrazovkách! Je to smutné. Nevedia sa zabaviť inak? Koľko majú vlastne rokov?

– Ale no tak, Bernard, nebuď taký protivný! – zahriakla ho nahnevaná Brigitte a opäť sa prudko posadila. – Chápem, že si nepamätáš dátumy narodenín, ale toto je priveľa! Paul má sedem a Charlotte päť.

– Aha, tak nejako som im hádal. A, počuj, drahá, medzi nami, ten mrkvový koláč sa ti veľmi nepodaril, – neodpustil si, hoci sa, samozrejme, na príprave koláča nijako nepodieľal.

– Vlastne by ma prekvapilo, keby si na niečom, čo všetkým ostatným chutilo, nenašiel chybu. Ty si fakt príšerný! – poznamenala Brigitte.

– Si si istá, že tá mrkva bola poriadne uvarená? – trval na svojom Bernard.

– Práve naopak! Musí byť surová a nastrúhaná.

– Tak to bude asi ten problém... – neodpustil si Bernard.

Brigitte nereagovala a rozhodla sa znovu začať konverzáciu na tému, ktorá jej skutočne ležala na srdci. Opäť zažala lampu.

– Bernard, mali by sme sa porozprávať o tom, čo budeme robiť cez leto. Plánovali sme, že na oslavu tvojho odchodu do dôchodku si spoločne urobíme nejaký pekný výlet.

– Počkaj, nepredbiehaj. A vôbec, prečo si musela všetkým vyzvoniť, že idem do starého železa? Vo firme si to možno ešte rozmyslia, keď im dôjde, akú chybu urobili. Poznáš ma, nepovedal som svoje posledné slovo. Ak sa nemýlim, možno budem v auguste pracovať na ďalšom projekte, – odvrkol Bernard.

– Tak to teda nie, už sme o tom hovorili. Odídeš do dôchodku. Už si sa napracoval dosť. Celý život sme tu okolo seba iba chodili, ty si bol stále na cestách, ja sama doma s Nicolasom. Určite som sa zamladi neplánovala vydať za prízrak manžela. Ak to nechceš urobiť pre seba, urob to pre mňa. Nikdy sme nikde neboli iba my dvaja...

Bernardovi začalo pomaly dochádzať, že táto diskusia sa zmenila na vyrovnávanie si účtov. Radšej teda vzal svoj mobil, skontroloval najnovšie obchodné e-maily, no rýchlo ho zastavil otrávený povzdych manželky, ktorá čakala na odpoveď, a tak zafrflal:

– Zobrali sme sa, aby sme spolu boli v dobrom i v zlom...

– Dúfam, že to najhoršie nás ešte len nečaká, – povedala.

– Pokiaľ ide o mňa, len dúfam, že keď odídem do dôchodku, nebudem ako ty, – povedal úskočne Bernard.

– Ako to myslíš? – zamračila sa nebezpečne Brigitte.

– Cez deň vlastne nič poriadne nerobíš, – odvetil Bernard posmešne.

– To nemyslíš vážne! Starám sa o deduškov v dome seniorov, vynovujem a skrášľujem náš dom, dvakrát do týždňa chodím plávať, pracujem v záhrade. Ako mi môžeš niečo také povedať? A to nerátam nákupy každý deň, varenie pre pána, žehlenie košiel, utieranie prachu. Ale ty to nevidíš. Odchádzaš, dom je vyleštený, prichádzaš, dom je vyleštený, chladnička je stále plná, oblečenie perfektne vyžehlené. Vieš, ako by ma potešilo, keby si mi aspoň raz poďakoval?

– Keď človek niečo robí z lásky, nič mu nepadne zaťažko, – neodpustil si Bernard.

Brigitte zúrivo vyskočila z postele.

– Mladý pán nepotrebuje doma žiadnu upratovačku, veď už má slúžku! – soptila.

– Ešte nejaké požiadavky odborového zväzu? Človek už ani svojej ženičke nemôže nič povedať! No tak, poď si lahnúť, – snažil sa ju presvedčiť, no nadarmo.

– Začni tým, že nás prestaneš nazývať *ženičkami*! Hlavne tú svoju. Na rozdiel od teba, ja som sa na dôchodok tešila. Dokonca to bola pre mňa úľava. A teraz si ho vychutnávam! Potrebovala som sa vyventilovať!